

Sygn. akt I ACa 238/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Górecki
Sędziowie:	SSA Mariola Głowacka SSA Bogdan Wysocki (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.**

przeciwko **D. P., M. P., R. P. i T. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych: D. P., M. P. i T. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, XIV Wydziału Cywilnego z siedzibą

w Pile

z dnia 20 kwietnia 2011 r., sygn. akt XIV C 1226/10

- 1. oddala apelację,**
- 2. zasądza solidarnie od pozwanych D. P., M. P. i T. P. na rzecz powoda kwotę 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

M. Głowacka M. Górecki B. Wysocki

UZASADNIENIE

Powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie w postępowaniu nakazowym na jego rzecz solidarnie od **pozwanych D. P., M. P., R. P. i T. P.** kwoty 351.180,92 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 28 stycznia 2010 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile uwzględnił w całości żądanie powoda.

Pozwani wnieśli zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżyli go w całości i wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile utrzymał w całości nakaz zapłaty z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie XIV Nc 2/10.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

W dniu 28 marca 2001 r. pozwani R. P., T. P., D. P. i M. P. zawarli z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (dalej (...) S.A. z siedzibą w W.) umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr 203- (...) na kwotę 68.500 euro.

W związku z tym, że pozwani nie wywiązywali się z obowiązku spłaty kredytu, (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 9 czerwca 2008 r. wezwał ich do uregulowania należności, które na dzień 15 maja 2008 r. wynosiły 305.936,14 zł, w tym kapitał w wysokości 218.127,10 zł, wraz z dalszymi odsetkami od dnia 16 maja 2008 r. według stopy procentowej rocznej wynoszącej 29 %, liczonymi od kwoty niespłaconego kapitału do dnia zapłaty łącznie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania. (...) S.A. z siedzibą w W. poinformował pozwanych, że w przypadku niespłacenia należności w pełnej wysokości w podanym terminie, wierzytelność może zostać przelana do funduszu sekurytyzacyjnego (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., któremu będzie przysługiwać uprawnienie do prowadzenia egzekucji.

W związku z tym, że pozwani nie spłacili zadłużenia w określonym terminie (...) S. A. z siedzibą w W. zawarł w dniu 8 sierpnia 2008 r. z powodem (...) Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą w W. umowę sprzedaży wierzytelności, która objęła wierzytelność pozwanych.

(...) S. A. z siedzibą w W. jak i powód zawiadomili pozwanych o zakupie wierzytelności. Powód wezwał ich do zapłaty zadłużenia.

W związku z tym, że pozwani nie wywiązali się z nałożonego na nich zobowiązania, powód w dniu 4 maja 2009 r. ponownie wezwał ich do spłaty zadłużenia.

Zadłużenie pozwanych wobec powoda na dzień 27 października 2009 r. wynosiło 218.127,10 zł z tytułu kapitału i 133.053,82 zł z tytułu odsetek.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanych, w których domagali się sprawdzenia w (...) S. A. w Dziale Windykacji w S., czy zgodnie z art. 92 c Prawa bankowego, wyrazili oni zgodę na sprzedaż przez Bank przedmiotowej wierzytelności. Z uwagi na treść obowiązujących przepisów, podana okoliczność nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Ponadto powód nie kwestionował faktu, że pozwani nie byli wzywani do wyrażenia zgody na przelew wierzytelności.

W myśl art. 92a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe bank może zawrzeć z towarzystwem funduszy inwestycyjnych tworzącym fundusz sekurytyzacyjny albo z funduszem sekurytyzacyjnym umowę przelewu wierzytelności.

Z art. 509 k.c. wynika, że zasadą jest, że wierzyciel może przenieść wierzytelność na osobę trzecią bez zgody dłużnika.

W związku z tym, że przedmiotowa umowa sprzedaży wierzytelności została zawarta w dniu 8 sierpnia 2008 r. zastosowanie będzie miała regulacja zawarta w art. 92c Prawa bankowego, który obowiązywał w okresie od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia jego uchylecia, tj. 13 stycznia 2009 r. i która stanowi wyjątek od normy określonej w art. 509 k.c. Z ustępu pierwszego wynikało, że przelew wierzytelności banku na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny wymaga uzyskania przez bank zgody dłużnika banku, będącego stroną czynności dokonanej z bankiem, jak również zgody dłużnika z tytułu zabezpieczenia wierzytelności

banku wynikającej z dokonanej czynności oraz złożenia przez dłużnika oświadczenia o poddaniu się egzekucji na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego, który nabędzie wierzycelność. Zgoda i oświadczenie powinny być wyrażone w formie pisemnej pod rygorem nieważności. W myśl art. 92c ust. 2 bank w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, o której mowa w art. 92a ust. 1 pkt 1, jest obowiązany powiadomić pisemnie dłużnika o przelewie wierzycelności banku na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny.

W sprawie nie budził wątpliwości fakt, że pozwani zostali powiadomieni o przelewie wierzycelności (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powoda. Pozwani zgodnie podnieśli jednak zarzut, że Bank nie uzyskał od nich wymaganej zgody na przelew wierzycelności. Jednakże wskazać należy, że także od art. 92c ust. 1 Prawa bankowego przewidziano wyjątek w art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, który również obowiązywał od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia jego uchylecia, tj. 13 stycznia 2009 r. Art. 326 ust. 2 u.f.i., stanowił, że bank nie jest obowiązany do uzyskania zgody dłużnika banku na przelew wierzycelności banku z tytułu umów kredytu, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu, określonych w umowie. Ponadto w art. 326 ust. 3 u.f.i. wskazano, że bank przed zawarciem z funduszem sekurytyzacyjnym umowy przelewu wierzycelności banku z tytułu umów kredytu, spełniających przesłankę, o której mowa w ust. 2, jest obowiązany wezwać do zapłaty dłużnika banku z takich umów, wyznaczając mu jednocześnie 30 dniowy termin do uregulowania należności wobec banku, do wysokości kwoty określonej w wezwaniu, zaś w art. 326 ust. 4 u.f.i., że do wezwania bank obowiązany jest dołączyć informację, że w przypadku niewywiązania się kredytobiorcy z obowiązków określonych w wezwaniu, jak również po bezskutecznym upływie terminu określonego w wezwaniu, wierzycelność banku zostanie przelana na fundusz sekurytyzacyjny, któremu będzie przysługiwać uprawnienie do prowadzenia egzekucji na podstawie sekurytyzacyjnego tytułu egzekucyjnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności.

Bezsporny jest fakt, że (...) S. A. z siedzibą w W. spełnił wymagania zawarte w art. 326 ust. 3 i 4 u.f.i.

Sąd Okręgowy zgodził się z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 maja 2010 r. (IV CSK 558/09, OSNC 2010/12/168, Biul. SN 2010/9/10), z którego wynika, że jeżeli dłużnik banku będący kredytobiorcą nie dotrzymuje warunków udzielenia kredytu, bank może dokonać przelewu wierzycelności na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego bez zgody zarówno tego dłużnika, jak i dłużnika banku z tytułu zabezpieczenia kredytu.

Pozwani nie dotrzymali warunków udzielenia kredytu, ponieważ naruszyli swój obowiązek terminowej spłaty zadłużenia. (...) S. A. z siedzibą w W. mógł dokonać przelewu wierzycelności na rzecz powoda, bez zgody pozwanych. W związku z tym, zarzut pozwanych był bezzasadny i nie ma podstaw, aby uznać, że umowa sprzedaży wierzycelności z dnia 8 sierpnia 2008 r. jest nieważna.

Dodatkowo Sąd I instancji wskazał, że, również zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 29 września 2010 r. (V CSK 61/10, Biul. SN 2010/12/15, LEX 674261), w razie niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu określonych w umowie, do przelewu wierzycelności banku na fundusz sekurytyzacyjny pod rządem art. 326 u.f.i. nie było wymagane oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji na rzecz funduszu.

Wobec tego Sąd Okręgowy zgodnie z art. 496 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wnieśli pozwani, zaskarżyli go w całości. Pozwani zarzucili orzeczeniu naruszenie prawa procesowego i błędy w ustaleniach faktycznych poprzez:

- niedopuszczenie dowodów skazanych przez pozwanych,
- nauszenie art. 233 § 1 k.p.c. i tym samym zasady swobodnej oceny dowodów polegające na sprzecznym z zasadami doświadczenia życiowego i logiki oceny zwłoki w wykonaniu umowy przez pozwanych i pominięciu okoliczności świadczących o tym, że bank (...) S.A. nie wykonał umowy z przyczyn leżących po jego stronie,

- naruszenie art. 316 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu wyroku zeznań świadka a w szczególności oddalenie wniosku pozwanych o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pracowników banku (...) S.A. w S. i Oddziału w W.,
- pominięcie w ocenie materiału dowodowego możliwości wykonawczych pozwanych będących podstawą zawartej umowy,
- naruszenie art. 156 § 1 k.p.c. poprzez niewyznaczenie nowego terminu rozprawy,
- naruszenie art. 199 § 1 k.p.c. zmierzającego do odrzucenia pozwu, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy stronami sporu jest w toku albo zostało już prawomocnie osądzone,
- naruszenie art. 379 k.p.c. albowiem nieważność postępowania zachodzi jeżeli o to samo roszczenie między stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa została już prawomocnie osądzona.

Wskazując na te zarzuty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto pozwani wnieśli o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy I Co 1319/06 Sądu Rejonowego w Wągrowcu na okoliczność stwierdzenia istnienia między pozwanymi a (...) S.A., czyli zbywcą wierzytelności sprawy wcześniej wszczętej dotyczącej tego samego roszczenia związanego z zaskarżonym wyrokiem oraz dowodu z akt sprawy Komornika Sądu Rejonowego w Wągrowcu Ł. P. sygn. akt Km 68/06 na okoliczność potwierdzenia przyznania bankowi (...) S.A. kwoty wynikającej z planu podziału z listopada 2010 r. z licytacji majątku pozwanych, a egzekucja dotyczyła tego samego roszczenia, które zostało sprzedane przez bank na podstawie umowy.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, nie budzą wątpliwości i stąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Ustalenia te nie są zresztą kwestionowane w apelacji, mimo podnoszenia w niej szeregu zarzutów naruszenia prawa procesowego.

W rzeczywistości bowiem, podnosząc te zarzuty, pozwani zmierzają bądź to do wykazywania okoliczności niespornych (tzn. braku ich zgody na przelew przeterminowanej wierzytelności kredytowej na rzecz powoda), bądź też okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (tzn. udziału (...) S.A. jako wierzyciela hipotecznego w postępowaniu egzekucyjnym z nieruchomości kredytobiorców).

Nie doszło do naruszenia żadnego z wskazywanych w apelacji przepisów prawa procesowego.

Na wstępie należy zwrócić uwagę, że roszczenia powództwa zostały rozstrzygnięte w postępowaniu nakazowym.

W związku z tym pozwanych obowiązywały rygory wynikające z przepisów dotyczących tego postępowania odrębnego.

Mianowicie mieli oni obowiązek już w piśmie zawierającym zarzuty wszystkie okoliczności faktyczne i dowody, pod rygorem pominięcia ich w dalszym postępowaniu (art. 493 § 1 kpc).

Tymczasem w pismach zawierających zarzuty pozwani nie zgłosili żadnych wniosków dowodowych, które nie byłyby już zaferowane przez powoda, a jedynym podniesionym przez nich zarzutem był brak wyrażenia przez nich zgody na sprzedaż wierzytelności kredytowej.

Stąd co do zasady wszystkie dalsze twierdzenia i wnioski dowodowe pozwanych należy uznać za spóźnione.

W zasadzie jedynym twierdzeniem, które mogło być podniesione w okresie późniejszym było podniesienie na rozprawie, iż w sprawie egzekucyjnej o sygn. I Co 1319/06, prowadzonej dla egzekucji nieruchomości kredytobiorców w 2010r doszło do podziału sumy uzyskanej z egzekucji, w której bank jako wierzyciel kredytowy miał uzyskać jakąś kwotę na poczet zbytej już na rzecz powoda wierzytelności.

Należy jednak zauważyć, że okoliczność taka, nawet gdyby znalazła potwierdzenie, nie miałaby znaczenia dla rozstrzygnięcia rozpoznawanego sporu.

(...) S.A. przestał być wierzycielem hipotecznym z dniem 12 grudnia 2008rr, tzn. z datą, w której sąd wieczystoksięgowy ujawnił w księdze wieczystej nieruchomości zmianę wierzyciela hipotecznego (zawiadomienie Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 7 stycznia 2009r – k. 33).

Nie mógł zatem uczestniczyć w 2010r podziale sumy uzyskanej z egzekucji na podstawie art. 1036 § 1 pkt. 3 kpc.

Z kolei z treści postanowienia Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 31 grudnia 2009r w sprawie I Co 1319/06 (k. 201) oraz z wyjaśnień pozwanego T. P. na rozprawie wynika, że bank nie był wierzycielem egzekwującym, a uczestniczył w postępowaniu egzekucyjnym na podstawie przepisu art. 922 kpc.

Gdyby nawet jednak bank prowadził przeciwko pozwany własną egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, to możliwość taka ustała z chwilą zbycia na rzecz powoda wierzytelności na podstawie umowy z dnia 8 sierpnia 2008r.

W postępowaniu egzekucyjnym nie znajduje bowiem zastosowania reguła, o jakiej mowa w przepisie art. 192 pkt. 3 kpc (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009r w spr. III CZP 4/09, OSNC, z. 1 z 2010r, poz. 2, wyrok z dnia 13 grudnia 2012r w spr. V CSK 7/12, LEX nr 1294481).

Oznacza to, że po dniu 8 sierpnia 2008r, a najpóźniej po wpisie do księgi wieczystej zmiany wierzyciela hipotecznego, (...) S.A. nie mógł brać udziału w podziale sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości.

Jeżeli jednak, na skutek trudnych do wyobrażenia okoliczności faktycznie bank uzyskałby w 2010r z takiego podziału jakieś należności, to stanowiłyby one świadczenie nienależne, podlegające zwrotowi.

Nie rzutowałyby to natomiast w jakikolwiek sposób na stan stosunków i rozliczeń między stronami niniejszego procesu.

W tej sytuacji nie było potrzeby badania przebiegu postępowania w sprawie I Co 1319/06 oraz prowadzenia dowodu z akt tej sprawy.

To samo dotyczy dowodu z ksiąg (...) S.A. Bez znaczenia jest bowiem, czy w dalszym ciągu figurują w nich rzekome zobowiązania pozwanych, skoro, z uwagi na skuteczny przelew na rzecz powoda, nie mają one znaczenia materialnoprawnego.

Pominięcie tych dowodów znajdowało zatem oparcie w przepisie art. 227 kpc.

Natomiast dowód z zeznań świadków – pracowników banku kredytującego miał wykazać brak zgody pozwanych na przelew wierzytelności, która to okoliczność była niesporna i nie wymagała dowodzenia.

Z oczywistych przyczyn nie doszło do nieważności postępowania z uwagi na zawisłość lub prawomocne rozstrzygnięcie sporu między stronami (art. 199 § 1 pkt. 2 kpc, art. 379 pkt. 3 kpc).

Podstawą do takiego zarzutu nie mogło w każdym razie być uczestniczenie przez (...). S.A. w postępowaniu egzekucyjnym z nieruchomości.

Nie doszło także do naruszenia przepisów prawa materialnego przez uznanie za ważną umowy przelewu z dnia 8 sierpnia 2008r.

Powoływany przez apelujących przepis art. 92c Prawa bankowego, uzależniający skuteczność przelewu wierzytelności banku na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego od uprzedniej zgody dłużnika nie znajdował bowiem, jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy, zastosowania w realiach rozpoznawanej sprawy.

Utrwalona jest bowiem wykładnia, zgodnie z którą ograniczenie to, stanowiące odstępstwo od zasady wynikającej z art. 509 § 1 kc, zostało z kolei wyłączone przez, obowiązujący w dacie spornego przelewu, przepis art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004r o funduszach inwestycyjnych (Dz. U., nr 146, poz. 1546 ze zm.), zgodnie z którym bank nie był obowiązany do uzyskania zgody dłużnika banku na przelew wierzytelności banku z tytułu kredytu na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu, określonych w umowie (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 2010r w sprawie IV CSK 558/09, OSNC, z. 12 z 2010r, poz. 168 oraz z dnia 29 września 2010r w sprawie V CSK 61/10, LEX nr 674261, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2011r w sprawie I CSK 118/10, LEX nr 950420).

Pozwani nie kwestionowali, że nie wywiązywali się z postanowień umowy kredytowej.

Poza sporem z kolei było, że bank, przed zbyciem na rzecz powoda przedmiotowych wierzytelności, dopełnił warunków, o jakich mowa w art. 326 ust. 3 i 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Umowa o przelewie z dnia 8 sierpnia 2008r była zatem ważna i skuteczna.

W tej sytuacji zarzuty pozwanych, kierowane w stosunku do nakazu zapłaty, prawidłowo uznane zostały za bezzasadne.

Dlatego na podstawie przepisu art. 385 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i procesowego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie powodowej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc, art. 99 kpc oraz art. 105 § 2 zd. 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 kpc, przy uwzględnieniu przepisów § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 1 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U z 2013r, nr 490.).

/-/ M. Głowacka /-/ M. Górecki /-/ B. Wysocki